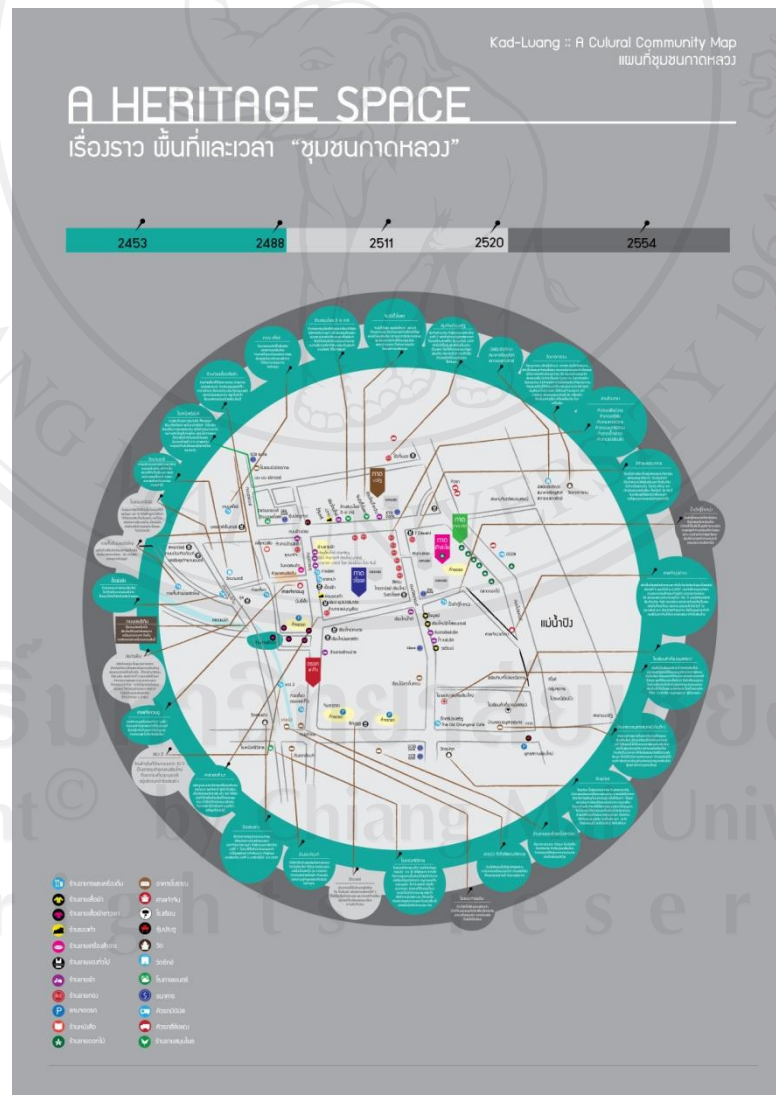

บทที่ 5

การสร้างแผนที่ชุมชนเชิงวัฒนธรรม

การเผยแพร่เพื่อเก็บข้อมูลผลการสำรวจการออกแบบแผนที่ในวิทยานิพนธ์เรื่อง การออกแบบแผนที่ชุมชนเชิงวัฒนธรรม : การศึกษาความสัมพันธ์ของมิติเวลาและวิถีชีวิตชุมชนกาดหลวง จังหวัดเชียงใหม่ นั้นมีช่องทางในการนำเสนอคือเว็บไซต์ www.cumproject.com โดยมีผลงานการออกแบบดังนี้

5.1 การสร้างแผนที่ชุมชนกาดหลวงเชิงประวัติศาสตร์ (Heritage mapping)

ภาพที่ 5.1 การสร้างแผนที่ชุมชนกาดหลวงเชิงประวัติศาสตร์(พื้นที่)

การสร้างแผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงประวัติศาสตร์ เป็นการนำข้อมูลในส่วนของพื้นที่เก่าแก่ที่มีเรื่องราว และความสำคัญต่อผู้คนในชุมชนโดยมีมิติเวลากำกับ มาลำดับเป็นแผนภาพข้อมูล(Data Visualization)

Kad-Luang :: A Cultural Community Map
แผนที่ชุมชนภาคหลวง

HISTORY

ประวัติศาสตร์ภาคหลวง

2427

2440

2444

2453

2464

2480

เจ้าอินทวโรรสสุริยวงศ์
เจ้าหลวงองค์ที่ 8 พ.ศ.2440 - 2452

■ บัญชีใบการสร้างตลาด ส่วนหนึ่งมาจากเจ้าอินทวโรรสสุริยวงศ์ ผู้คนในชุมชนจะเรียกว่า "ภาคหลวง" ซึ่ง ภาค เป็นคำที่ถูกใช้เรียกตลาดในภาษาเหนือ ส่วนคำว่า "หลวง" ก็มาจากการที่ตลาดแห่งนี้เป็นศูนย์กลางการค้าขายที่ใหญ่ และมีความสำคัญมากที่สุดของเขานั้น ภาคหลวงจึงเป็นชื่อที่แม่ไปด้วยวานยังมีใหญ่ของขนาดและผู้ที่ถือครองในเวลาเดียวกัน

“ตลาดวโรรส”

เจ้าดารารัศมี
ช่วงแรก ■ ถนนช่วงแรก

พื้นที่ภาคหลวงเดิมเป็นสถานที่ปลงพระศพของเจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่ ตามพระราชดำริของพระราชชายาเจ้าดารารัศมี ที่ต้องการมีชนพื้นที่บริเวณช่วงแรกให้เป็นตลาดในปี พ.ศ. 2453 ปัจจุบันถูกกำหนดที่ยังคงตั้งอยู่ที่วัดสวนดอก โดยผู้ของพระเจ้าอินทวโรรสสุริยวงศ์(ครองราช พ.ศ.2440 - 2452) เป็นผู้ของพระเจ้าองค์สุดท้ายที่ได้รับมรดกสร้างขึ้นที่ช่วงแรก

“หลวง”

เจ้าอินทวโรรสสุริยวงศ์

เจ้าดารารัศมี

วัดสวนดอก

สถานที่ใหม่

■ ในระยะเวลาไล่เลี่ยกันเกิดทาดจิกหรือทาดนบุรี(เก่าแก่อีกชื่อคือนาจากเจ้าแก้วบุรี) และการตั้งขึ้นของทาดก้าล้อย(ทาดหลวงโยน) ขึ้นตรงบริเวณแม่น้ำแม่แตงวันตกมีการสร้างชื่อไปว่า 30 หลกาศเรือน คนที่มากอยู่ส่วนใหญ่เป็นชาวจีนอพยพที่หลอเป็นคนไทยและบ้านเข้าหาอาศัยอยู่

ภาพที่ 5.2 การสร้างแผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงประวัติศาสตร์เล่าเรื่องผ่านมิติเวลา (หน้าที่ 1) ในส่วนนี้เป็นการลำดับและเล่าเรื่องเชิงประวัติศาสตร์ การถือกำเนิดขึ้นของชุมชนภาคตั้งแต่ปี พ.ศ.2427 จนถึงปี พ.ศ.2480

(ปีทำวัดเกต)

ชุมชนพื้ตะวันออก
บริเวณพื้ตะวันออกแม่น้ำโขงช่วยเขียนใหม่ซึ่งอยู่ตรงข้ามภาคหลวงในปัจจุบัน (พื้ทำวัดเกต) เป็นแหล่งชุมชนค้าขายของชาวจีนและชาวต่างชาติอื่นๆที่อพยพมาทางเรือข้ามมาตั้งถิ่นฐานท่ามาหากันในจังหวัดเชียงใหม่ ทำให้พื้ดังกล่าวกลายเป็นท่าแห่งใหม่ที่เหมาะสำหรับการจอดเรือขนถ่ายสินค้าและชักลากขุมเมื่อสมัยที่มีการชักลากขุมไม้สักซึ่งเป็นที่หมายรวมรวบตัวกันอยู่เป็นชุมชนการค้าของผู้คนจำนวนมากที่จากหลากหลายวัฒนธรรมจากการขยายตัวของเมืองและเส้นทางการค้าที่เปลี่ยนแปลงไปจากการเรือมาเป็นเส้นทางการรถไฟ การค้าขายจึงขยายตัวและเคลื่อนย้ายมาสู่พื้ตะวันตกของแม่น้ำมากขึ้น

ชุมชนวัดเกตในปัจจุบัน
ทำให้ชุมชนวัดเกตในปัจจุบันมีการค้าขายแบบเก่า สมน้ำไปแบบแล้ว ยี่มวัดล่องไปด้วยน้ำและอาคารเรือนแถวค้าขายแบบเก่า และศาสนสถานจากหลากหลายวัฒนธรรม ไม่ว่าจะเป็นวัดเกตการาม โบสถ์อโศกคริสตจักรที่ 1 เชียงใหม่ บัณฑิตวัดเกตวาและสมาคมศิษย์ครูสมัชชาของชาวจีน

ยังไม่สักของหมอบอชหรือที่รู้จักกันในนาม สะพานจีนกระสอบ หรือชื่อเขมได้ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่กรรมกรจีนที่อพยพเข้ามาช่วยเขมเป็นสะพานคอนกรีตเสริมเหล็กโดยใช้สิ่งปลูกสร้างที่เก่าแก่นี้ หากเป็นการสร้างแทนที่ชื่อตะ ในที่นี้ตั้งเดียวกับชื่อทุก สะพานไม้ดั้งเดิมที่ชำรุดเสียหายจากการถูกก่อนชุมชน ในยุคสมัยที่แม่น้ำเป็นเส้นทางขนส่งก่อนขุมขุดเสาหมอบน้ำไม้ในยุคนี้

2484 ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2
เริ่มมีการสร้างอาคารกาตวโรสและอาคารกาตวโรส (กำหนดส่วนอนุสรณ์สมัยใหม่เป็นหุ่นส่วนอยู่ครึ่งหนึ่ง) ให้เป็นตลาดทันสมัยที่สุดในขณะนั้น

2488

2511 เกิดเหตุเพลิงไหม้ครั้งใหญ่เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2511 เกิดเหตุการดับไฟไหม้เพลิงได้ไหม้กาตวโรส และกาตวโรสเสียหายอย่างหนักและนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่

2515 ภาพโดยคุณบุญญเสริม สถาธาภิช

2554 ต่อมบริษัทในเครือ "อูนิซาร์" ได้ทำการสร้างกาตวโรสและกาตวโรสขึ้นใหม่ โดยได้นำเทคโนโลยีและอุปกรณ์อำนวยความสะดวกสมัยใหม่ ได้แก่นับได้เลื่อนเข้ามามีติดตั้ง เมื่อสร้างแล้วเสร็จได้มีพิธีเปิดตลาดแห่งใหม่เมื่อวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ.2554

ภายหลังได้มีการมีแผนขยายโครงสร้างแบ่งแยกออกเป็นเอกเทศในเชิงโครงสร้างสี่ส่วน ได้แก่ กาตวโรสล่าง กาตวโรสหรือตลาดบวรรัฐ และตลาดเทศบาลในการบริหารจัดการ แต่ตลาดทั้งหมดก็ถูกเชื่อมโยงเป็นเนื้อเดียวเดียวกัน ด้วยกิจกรรมทางการค้าที่แพร่คลุมไปทั่วบริเวณทั้งหมด กับความเอื้ออำนวยร้านค้าและความสนใจของผู้ขายที่ได้เงินออกนอกพื้นที่ที่ถนน ได้เชื่อมกาตวโรสกับโดยอพยพมาวางลำเรือที่ติดพันกันและร้านค้าสมัยใหม่ได้ช่วยชุมชนค้าขายจากพื้ถนนชั้นบน้อยกนบนท่าแม่ฟ้าเป็นเนื้อเดียวกัน จนทำให้ความเป็นกาตวโรสไม่ได้จำกัดอยู่ที่ตลาดโรสศักดิ์ต่อไป

ตลาดโรส (ภาคหลวง)

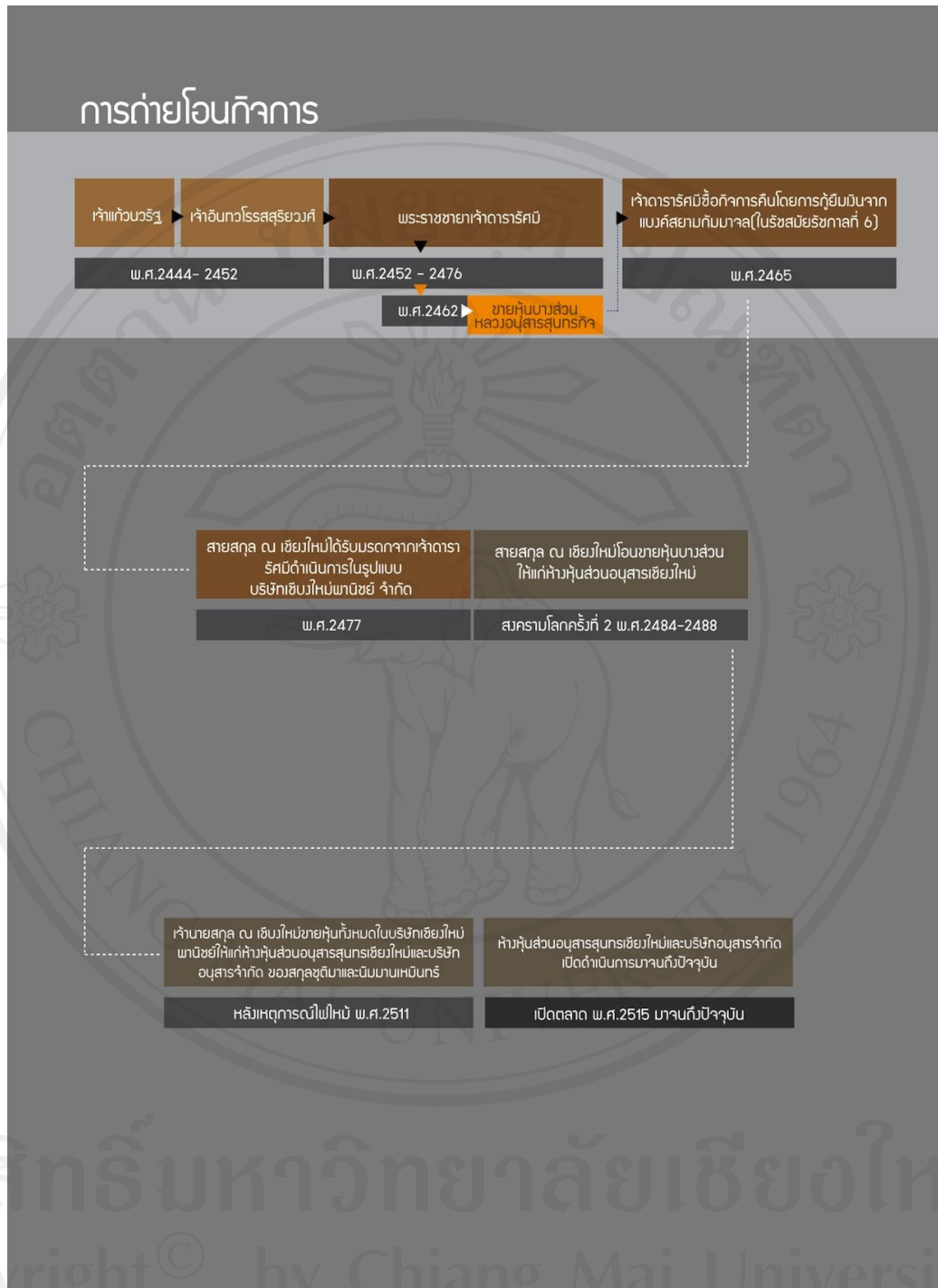
ชุมชนพื้ตะวันออก

ชุมชนพื้ตะวันตก

หลังจากมีการเกิดขึ้นของขุมไม้สักกบฏพญาปราบสงครามที่ชาวจีนเป็นเป้าหมายของการกวาดล้างเนื่องจากการเก็บภาษีอย่างทุจริต และการสร้างกาตวโรส พ่อค้าชาวจีนเริ่มขยายกิจการการค้าของชาวจีนพื้ตะวันออกมาเป็นขุมพื้ภาคหลวง เกิดชุมชนชาวจีนค้าขายที่ลำคุดขึ้นขึ้นตั้งแต่บนพื้บริเวณที่ตั้งน้ำปีราดกบบริษัทยาบงก์ และขยายตัวกว้างออกไปภาคกับกอมลำริ้วริ้วมีชาวจีนอพยพเข้ามามากขึ้นเรื่อยๆ

“ 100 ปีภาคหลวง ”

ภาพที่ 5.3 การสร้างแผนที่ชุมชนกาตวโรสเชิงประวัติศาสตร์เล่าเรื่องผ่านมิติเวลา (หน้าที่ 2) ในส่วนนี้เป็นการลำดับและเล่าเรื่องเชิงประวัติศาสตร์ ต่อเนื่องจากปี พ.ศ. 2480 จนถึงปี ปัจจุบัน(พ.ศ. 2554)

ภาพที่ 5.4 การสร้างแผนภาพเกี่ยวกับการโอนถ่ายหุ้นและการบริหารงานของกาดวโรธ

โรงหนัง-ห้าง-ร้านอาหาร-โรงแรม “ชุมชนภาคหลวง”

“ในอดีต”
พ.ศ.2400-2500

ถนนราชวงศ์-ข้ามบ่อย

โรงหนังศรีพริก / ถนนราชวงศ์

ชาวเชียงใหม่จะคุ้นกับชื่อ วิกศรีพริกที่ยืนตาไฟศรีพริก และโรงหนังศรีพริก ซึ่งมีอดีตลึกลับที่มาจากแหล่งเดียวกัน แม้ในปัจจุบันจะกระจายกันไปแล้วก็ตาม แต่คนในภาคหลวงก็ยังมีรสนิยมรักโรงหนังซึ่งในสมัยนั้นราคาตั๋วอยู่ที่ 3-5 บาท แลกกับการดูหนังจีนอินเดียและฝรั่งพากย์ไทยแบบขบขัน

โรงแรมราชวงศ์ / ถนนราชวงศ์

โรงแรมคาร์เธย์ / ถนนข้ามบ่อย(ทางแยก)

โรงแรมคาร์เธย์จัดได้ว่าเป็นโรงแรมที่ดีที่สุดในยุค 60-70 ปีที่แล้ว แม้จะได้ชื่อว่าดีที่สุดของเชียงใหม่ในยุคนั้น แต่ก็ต้องพ่ายต่อการพัฒนาเมือง เมื่อมีเมื่อติดผ่านเส้นข้ามบ่อยเข้ามาโรงแรมจึงปิดตัวลงไป

โรงหนังศรีวิศาล(ตึกก) / ถนนท่าแพ

โรงหนังศรีวิศาลเป็นโรงภาพยนตร์ที่ดำเนินการโดยครอบครัวชินวัตร(นายเลิศ ชินวัตร)ปัจจุบันกลายเป็นตึกสำนักงานของ AIS หน้าวัดแสนพาน ตั้งอยู่บนถนนท่าแพ (ท่าแพ) เป็นถนนย่านการค้าในอดีตมีชื่อเสียง เป็นห้องแถวไม้ติดกับเป็นสายของชาวพม่า ต่อมา ชูและชาวจีนเป็นส่วนใหญ่

ศาลาเสวคำมา / ถนนลำโจ้ว

หลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นบันทึกของมิชชันนารี แบบคัลวารี ผู้สร้างโรงเรียนปรีณสร้อยแยลวิทยาลัย เมื่อ 150 ปีที่แล้วบันทึกไว้ว่าพื้นที่นี้เป็นที่ตั้งศาลาเสวคำมา ซึ่งเป็นที่สำหรับคนมาพักแรม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นหลักฐานที่เก่าแก่ที่สุดที่อ้างมาได้

ห้างกิติพานิช / ถนนท่าแพ

ห้างกิติพานิช แห่งถนนท่าแพ เป็นของตระกูล “กิติบุตร” ผู้เป็นหลักในการก่อตั้ง คือแม่สุ่น และนายกิติหรือกิติบุตรธิดารวม 3 คน คือนายเทพ(เขียว) กิติบุตร, นางทองทราย กิติบุตรและนายารัญญ กิติบุตร ห้างกิติพานิชได้แตกออกเป็นกรรมสิทธิ์ของนายเทพ กิติบุตร คนทั่วไปเรียกว่า “ถ้าแก่เขียว” จำหน่ายของใช้หรูหราจากต่างประเทศรวมถึงรถยนต์ด้วย

ภาพพระเสด็จพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี เมื่อครั้งเสด็จประพาสนครเชียงใหม่ ปี พ.ศ.๒๔๖๓ ที่หน้าห้างกิติพานิช

- อ่านอีกรูปและข้อมูล
- <http://thaimisc.pukpik.com>
  - http://www.prc.ac.th/webmuseum/pichariss/room66/ro667/pages/D330_JPG.htm
  - <http://www.thaifilm.com/forumDetail.asp?topicID=2209>
  - <http://lib.payap.ac.th>

ภาพที่ 5.5 โรงภาพยนตร์ ห้างร้านและสถานที่สำคัญในอดีต ปี พ.ศ. 2400 - พ.ศ. 2500

อาคาร-ห้างร้านอาหาร-โรงเรียน “ชุมชนกาตหลวง”

“ในอดีต”
พ.ศ.2470-2554

📍 ห้างต้นตราภักดิ์ 📍 วิทยานนท์และถนนท่าแพ (ปัจจุบันเป็นอาคารเปิด)

เจ้าแก้วชวน ชน แซ่ตั้ง ทำกิจการร้านค้าชื่อ ร้าน “ต้นอ้อชวน” เริ่มก่อนปี พ.ศ.๒๔๗๕ เล็กน้อย ตั้งอยู่ที่ถนนวิทยานนท์ ถนนสายเศรษฐกิจของเมืองเชียงใหม่บริเวณประตูทางเข้าตลาดวโรรสด้านทิศใต้ จำหน่ายเครื่องใช้ทุกชนิดและเครื่องกระป๋อง ตลอดจนกับบุหรี่ประป๋องของต่างประเทศ จึงนับเป็นห้างใหญ่ โดยมีชื่อเสียง เป็นที่รู้จักและนิยมชมชอบทุกชั้น ไม่ว่าจะเป็นจำขายฟ้ายเหนือ ข้าราชการ ทหารตำรวจ พลเรือน ต่อมาจำขอมกิจการเปิดห้างสรรพสินค้าขึ้นใหม่คือ ห้างแอร์พอร์ต พลาซ่า ลีแยกสบบน และขายกิจการต่อให้เครือเซ็นทรัล ปัจจุบันดำเนินธุรกิจซูเปอร์มาร์เก็ต “ริมปิง”และชวนอิลเฟชั่น

📍 บริษัทนิยมพาณิชย์ “เหล็ยว่วน” 📍 วิทยานนท์ (ปัจจุบันย้ายกิจการไปทำเลอื่น)
พ.ศ.๒๔๘๖

บริษัทนิยมพาณิชย์ จำกัด เดิมทีเริ่มตั้งมาจากพ่อของเจ้าแก้วชวน คือ นายเอียงอก และนางใส ศักดากรร้านตั้งเดิมอยู่ที่ถนนวิทยานนท์ ย่านตลาดวโรรสและตลาดต้นลำไย รุ่นนี้รับมีคำขายทางเรือระหว่างเชียงใหม่และกรุงเทพฯ มารุ่นลูก คือ เจ้าแก้วชวน ศักดากร หลังจากจบการศึกษาคณะบัญชี จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้กลับมาช่วยเหลือกิจการของครอบครัว โดยพัฒนาขยายกิจการนำสินค้าอุตสาหกรรมมาจำหน่าย เช่น นาฬิกา รถจักรยาน จักรเย็บผ้า วิทยุ เป็นต้น ต่อมาปี พ.ศ.๒๔๘๖ จึงจดทะเบียนตั้งเป็นรูปของบริษัทย่อยชื่อ ว่า นิยมพาณิชย์ จำกัด จนมาถึงรุ่นที่ ๓ คือ เจ้าแก้วชวน ศักดากร กิจการเจริญก้าวหน้าจนขยายร้านมาที่ถนนข้าวเม่า , ถนนราชดำเนิน และบริษัทที่ถนนมหิดล หลังจากเจ้าแก้วชวน ศักดากร เสียชีวิต เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๓ กิจการของบริษัทย่อยกิจการโดยรุ่นที่ ๔ นำโดยนายภาณุพงศ์ ศักดากร

📍 บ้านหลวงอนุสารสุนทร(บ้านตึก) 📍 ถนนท่าแพ

หลวงอนุสารสุนทรเป็นคหบดีตระกูลใหญ่ของเมืองเชียงใหม่ สร้างประิยชนให้แก่สังคมมากมาย อาทิ ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรมพิเศษเมืองเชียงใหม่ และเป็นผู้อุปถัมภ์ธุรกิจ การค้าของเมืองเชียงใหม่ บ้านตึกเป็นอาคารทรงโคโรเนียลผสมกับฝีมือช่างล้านนา ซึ่งถือได้ว่ามีความสวยงามมาก ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคลอนุสารสุนทรเชียงใหม่ ผู้บริหารกิจการตลาดวโรรส

📍 โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์/โรงพยาบาลเทศบาล 📍 ถนนปริมณชัย

เดิมเป็นโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดเชียงใหม่หลวงอนุสารสุนทรได้ขออนุญาตการราชการพัฒนาเป็นโรงเรียน โดยออกค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างอาคารให้ทั้งหมด และให้ชื่ออาคารที่สร้างว่า ตึกคำเที่ยงอนุสรณ์ ในขณะเดียวกันก็ปรับปรุงสุศาลาของเทศบาลนครเชียงใหม่ให้เป็นโรงพยาบาลเทศบาล โดยทั้งหมดถูกจัดให้กับ “นางคำเที่ยง อนุสารสุนทร” ผู้เป็นภรรยา

📍 สบายฮีบ 📍 ถนนอเมริกัน (ปัจจุบันย้ายไปอยู่ ต.ป่าแดด)

สมัยก่อนหนุ่มๆในชุมชนกาตหลวงรู้จักกันว่าหากใครอยากมีหุ่นร่างกายใหญ่แบบพระเอกหนังในอดีต ก็ต้องเข้ามาฟิตหุ่นที่สบายฮีบ แต่หลังจากที่ อ.สบาย เสียชีวิตลงกิจกรรมการเล่นเพาะกายตรงกาตหลวงก็ซบเซาตามไปด้วย จนในที่สุด สโมสร ใจเสมอ(แม่แฉะ) ได้ย้ายอุปกรณ์เพาะกายต่างๆไปเปิดเป็นสบายฮีบแห่งใหม่ที่ข้างวัดป่าแดง ต.ป่าแดด

ภาพที่ 5.6 อาคารเก่าแก่ ห้างร้าน โรงเรียนและสถานที่สำคัญในอดีต ปี พ.ศ. 2470 - พ.ศ. 2554

วัดเลนรจิว

ศาลเจ้าจีน

ศาลเจ้าปุงเต๋าทง

เขื่อก่อนศาลเจ้าแห่งแรกของเชียงใหม่จะอยู่ติดริมน้ำปิงซึ่งอยู่ในย่านการค้าทางเรือ แต่ใ้ปจจุบันก็มีการตัดถนนผ่านมีตึกอาคารได้ดบังศาลเจ้าซึ่งสร้างโดยกลุ่มชาวจีนที่ค้าขายทางน้ำาเมื่อประมาณ ๑๒๓ ปีก่อน ว่ากันว่าบริเวณนี้ในอดีตเคยเป็นวัดมาก่อน ชื่อว่าวัดเลนรจิว วัดนี้มีเจดีย์(ซึ่งมีทรงคล้ายลักษณะกับเจดีย์วัดเกต) บรรจุพระอัฐิธาตุของพระพุทธรเจ้าเอาไว้ และวัดก็ร้างในเวลาต่อมา ศาลเจ้านี้ตั้งอยู่บริเวณที่เดิมของวัดเลนรจิว ซึ่งศาลเจ้าแต่เดิมเป็นศาลเจ้าอาคารไม้ชั้นเดียวเล็กๆ ทาการได้รื้อถอนเอาซากปรักหักพังของเจดีย์ออกไปเมื่อ ๕๐ ปีก่อน ซึ่งก็มีเรื่องเล่าเชื่อมโยงพระธาตุนี้กับที่วัดเกต เพราะเป็นชุมชนชาวจีนเหมือนกัน เริ่มบูรณะเป็นอาคารที่ติดกั้ไม้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๓

ต่อมา พ.ศ. ๒๕๓๓ ได้มีการสร้างศาลเจ้าเป็นอาคารรูปแบบปัจจุบัน การรวมกลุ่มสมาคมช่วยกันปรับปรุงนิจกิจกรรมมาเนื้ประจำปี ภายในอาคารมีการประดับตกแต่งสวยงาม ทั้งปูนปั้น จิตรกรรม ลวดลายต่างๆ ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าการสร้างศาลเจ้าใหม่และดลอบปี พ.ศ. ๒๕๕๒ เพื่อเป็นการฉลองปีพระชนมพรรษา ๖ รอบ ได้ติดตราสัญลักษณ์พระราชพิธีเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบไว้ ล้วนแล้วแต่แสดงถึงการสร้างสัญลักษณ์ว่าเป็นศาลเจ้าของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน เป็นการแสดงความจงรักภักดียกย่องกษัตริย์ เหมือนที่ศาลเจ้าแม่ทับทิมของจังหวัดเชียงใหม่สมาคมไ้หน้า (ที่นี้เรียกตัวเองว่าไ้หน้า ไม่ใช่ไ้หล้า) จัดงานขบวนแห่เกิดพระเกียรดีเนื่องในโอกาสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระชนมายุครบ ๖ รอบ ๗๒ พรรษาพร้อมทั้งฉลององค์เจ้าแม่ทับทิมเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๒

ภาพที่ 5.7 ข้อมูลภาพประกอบคำบรรยายเกี่ยวกับศาลเจ้าจีน “ปุงเต๋าทง” ในชุมชนกาดหลวง

ศาลเจ้าปู่เบีย

● ศาลเจ้ากวนอู

ศาลเจ้าปู่เบียปัจจุบันรู้จักในชื่อศาลเจ้ากวนอู ตั้งอยู่ในตลาดช่วงเมรุ หรือกองเล่าจิว ทางด้านทิศตะวันตกของตลาดวโรรส ศาลเจ้าแห่งนี้ป้ายบอกอายุศาลเจ้าไม่น้อยกว่า ๑๒๐ ปี แต่คาดว่าอายุไม่น่าจะถึง เพราะจากการคำนวณโดยยึดหลักจากการพิธีลาขอมเจ้าอินทวิชยานนท์ ในปี พ.ศ. ๒๔๕๐ แต่ศาลเจ้าแห่งนี้กลับสร้างก่อนซึ่งเป็นไปไม่ได้ เพราะการสร้างพระป้ายนั้นเพื่อกราบไหว้ผู้ล่วงลับไปแล้ว

ศาลแห่งนี้เป็นที่ที่ชาวจีนกราบไหว้สักการะ ดั้งเดิมจึงควรจะมีแต่สถาปัตยกรรมลวดลายศิลปกรรมศาลเจ้าหรือประติมากรรมเทพเจ้าจีน แต่พบว่ามีศาลของเจ้าหลวงเชียงใหม่และแม่เจ้าทิพเกษร ซึ่งมีพระนามของท่านสลักเอาไว้ทั้งภาษาจีนและตัวอักษรธรรมล้านนา ซึ่งน่าจะเป็นศาลเจ้าจีนที่ชาวจีนสร้างให้กับเจ้าหลวงเป็นศาลเจ้าประจำตระกูล เพราะคนจีนในเมืองจีนก็มีการสร้างศาลเจ้าประจำตระกูลเช่นกัน

ภาพที่ 5.8 ข้อมูลภาพประกอบคำบรรยายเกี่ยวกับศาลเจ้าจีน “กวนอู” ในชุมชนกาดหลวง

วัดแสนฟาง
 การที่พระเจ้าแสนภูกรมมีพระราชประสงค์ จะฝากฝังขุมพระราชทรัพย์ของพระองค์ไว้กับพุทธศาสนา

“แสนฟาง”

วัดแสนฟาง เป็นวัดเก่าแก่แห่งหนึ่งของจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งอยู่บนถนนท่าแพ ตำบลช้างม่อย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ มีที่เดิมตั้งวัดเมื่อที่ ๕ ไร่ ๖๘ ตารางวา และมีที่ธรณีสงฆ์จำนวน ๑ แปลง เนื้อที่ ๙๐ ตารางวา ปัจจุบันสังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ตามตำนานเล่าว่าวัดแสนฟางสร้างขึ้นในสมัยพระญาแสนภู กษัตริย์ราชวงศ์มังราย ประมาณปี พ.ศ.๒๑๑๙ และคงอยู่จนกระทั่งถึงสมัยพระญาท้าวละ โดยวัดแห่งนี้ได้รับความอุปถัมภ์ด้วยดีจากเจ้านครเชียงใหม่ทุกพระองค์ ดังปรากฏหลักฐานอยู่ในแผ่นจารึกไม้สักในวัด ซึ่งติดอยู่ที่หอพระไตรปิฎกว่า ชื่อวัดแสนฟางแต่เดิมเรียกกันว่า “วัดแสนฟาง” โดยที่หมายชื่อนี้ คือการที่พระเจ้าแสนภูกรมมีพระราชประสงค์จะฝากฝังขุมพระราชทรัพย์ของพระองค์ไว้กับพุทธศาสนา ตามอย่างพระเจ้าปู่และพระราชนัดดา อีกทั้งพระองค์กรมมีพระราชดำริที่จะฝังพระราชทรัพย์เหล่านั้นไว้ในที่รกร้างว่างเปล่าใกล้ ๆ แม่น้ำสายเล็ก ห่างจากแม่น้ำระเมิวคัพพะประมาณ เมื่อพระเจ้าแสนภูกรมตัดสินพระทัยสละราชทรัพย์ส่วนพระองค์ เพื่อสร้างวัดขึ้นเป็นการฝากพระราชศรัทธาและพระราชสมบัติของพระองค์ไว้กับพระพุทธศาสนา

วัดชิกขี **“กุรุ กวาร่า”**

วัดนามธารี

วัดนามธารีเป็นศาสนสถาน สร้างขึ้นด้วยความศรัทธาของชาวชิกขี ที่ย้ายมาจากแคว้นปัญจาบ ประเทศอินเดีย คำว่า “นามธารี” นั้นเป็นนิกายหนึ่งของศาสนาชิกขี(Sikh) มีรากศัพท์มาจากคำว่า “สียง” เป็นภาษาปัญจาบซึ่งเป็นภาษาหลักของศาสนา ตรงกับคำในภาษาบาลีว่า “สิกขา” หรือในภาษาสันสกฤตตรงกับคำว่า “ศิกขย” ซึ่งหมายถึง ผู้ศึกษา ผู้ฝึกเรียน ลูกศิษย์ หรือสาวก ดังนั้น ทุกคนจึงเป็นศิษย์ของครู หรือ “กุรุ” (Guru) ศาสนิกชนชาวชิกขี-นามธารีในประเทศไทยมักเรียกศาสนสถานของตนว่าวัด หรือ “กุรุ กวาร่า” (Gur Dwara) ในภาษาปัญจาบซึ่งหมายถึงประตูสู่หนทางแห่งพระผู้เป็นเจ้าซึ่งหมายถึงองค์พระศาสดา

“กุรุ กวาร่า” นอกจากจะมีพื้นที่สำหรับให้ศาสนิกชนประกอบศาสนกิจแล้ว ยังมี “โรงทาน” (Langar) อยู่ภายในด้วย โดยก่อนเข้าโรงทาน ให้ทุกคนถอดรองเท้า โพลศรัทธาด้วยผ้าขาว และล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหาร ซึ่งในโรงทานจะบริการอาหารโดยไม่คิดค่าใช้จ่ายสำหรับศาสนิกชนทุกคน รวมไปถึงนักรถยนต์ นักเดินทาง และคณะที่บำเพ็ญมียาน

ภาพที่ 5.9 ข้อมูลภาพประกอบคำบรรยายเกี่ยวกับศาสนสถานในชุมชนกาดหลวง ได้แก่ วัดแสนฟางและวัดนามธารี

ศาสนสถาน

วัดไทย

เบ็ญปุระ

“ประเพณีใส่บาตรตอนเที่ยงคืน”

วัดอุปลุต

วัดอุปลุต ตั้งอยู่บนท่าแพ ด้านสะพานนวรัฐ ลวจากสะพานผ่านสี่แยกมาประมาณ ๑๐ เมตร จะพบวัดอยู่ทางด้านซ้ายมือ สิ่งที่น่าสนใจคือ ประเพณีใส่บาตรพระอุปลุตชาวเหนือเชื่อว่าหากเดือนใดมีวันเพ็ญที่ตรงกับวันปุระ หรือที่เรียกว่า “เบ็ญปุระ” พระอุปลุตจะปลอมเป็นเณร มาบิณฑบาตตอนเที่ยงคืน ชาวบ้านเชื่อว่าหากได้ใส่บาตรพระอุปลุต จะได้รับบุญมาก จึงมีประเพณีใส่บาตรตอนเที่ยงคืน ภายในวิหารประดิษฐานพระอุปลุตซึ่งเป็นพระประธาน มีภาพจิตรกรรมฝาผนังสีน้ำมันเรื่อง พระเวสสันดรชาดกซึ่งสะท้อนวิถีชีวิตของชาวเหนือ วาดขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๐ โดยพ่อบุญบัง พรหมประดิษฐ์ศิลปินล้านนา อาคารที่มีลักษณะแปลกตาอีกหลังหนึ่งคือหอเก็บพระพุทธรูปทรงลูกบาศก์ ยกพื้นสูงมีลายปูนปั้นประดับอยู่โดยรอบผนังด้านบน กวาลเป็นยักษ์ปูนปั้น บานประตูลวดรดกวด

วัดเกตการาม

"เทศ" แก้วจุฬามณี

พิพิธภัณฑ์ วัดเกตการาม

วัดเกตการาม สร้างเมื่อปี พ.ศ. ๑๙๗๑ เดิมชื่อ วัดสระเกตุ สร้างขึ้นโดยพระเจ้าสามฝั่งแกน พระราชบิดาของพระเจ้าติโลกราช ผู้จัดการก่อสร้างวัดเกตการาม คือ พระยาเมืองพระยาคำ และพระยาสิริ มีบริวารทั้งหมด ๒,๐๐๐ คน ในการก่อสร้างวัดเกตการาม (ศิลาจารึกประวัติวัดเกตการาม อยู่ด้านทิศใต้ของวิหาร) พระเจดีย์จุฬามณี หรือ พระธาตุอินทร์แขวน หรือ เสด็จวัดเกตการาม พระธาตุประจำผู้เกิดปัจจุ ภายใต้อาคารพิพิธภัณฑ์วัดเกตการาม จังหวัดเชียงใหม่ จัดแสดงเครื่องใช้ที่มีคุณค่าเป็นหลักฐานการประวัติศาสตร์ของล้านนาในช่วง ๒๐๐ ปีที่ผ่านมาจำนวนมาก อาทิ ตาลปัตร พัดยศของพระภิกษุในวัด เครื่องแก้วคริสตในยจากยุโรป เครื่องเคลือบจีน โตก เครื่องเขิน ที่เจ้าหลวงและเชื้อสายของราชวงศ์ล้านนาถวายในการทำพิธีสมบ ในเทศกาลตรุษ สงกรานต์ทุกปี คีบเหล็ก เครื่องเล่นพื้นเสียวแบบตะวันตก แสดงถึง อิทธิพลชาวตะวันตก ซึ่งเข้ามาทำกิจการป่าไม้ในช่วงต้นรัตนโกสินทร์ ตลอดจนเครื่อง ปั่นดินเผาพื้นเมือง นอกจากนี้ยังมีระยระกา หามหสังขรวีหารในวัดที่ถุกนำออกไปจำหน่าย เมื่อครั้งซ่อมแซมครั้งใหญ่ ซึ่งถารับค้าขายของเก่าในเชียงใหม่ได้นำกลับมาบอบคิมแก่พิพิธภัณฑ์ เมื่อทราบว่ามีการจัดตั้งพิพิธภัณฑ์ของวัด พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ ด้จึงมีความหมายถึงการร่วมแรงร่วมใจกันของชาวเชียงใหม่ ในการอนุรักษ์มรดกทาง วัฒนธรรมด้วย

ภาพที่ 5.10 ศาสนสถาน : วัดอุปลุตและวัดเกตการาม

ลิขสิทธิ์ © All rights reserved

5.2 การสร้างแผนที่ชุมชนภาคหลวง (Community mapping)

ภาพที่ 5.11 การสร้างแผนที่ชุมชนภาคหลวง (Community mapping)

แผนที่ชุมชนมีการใช้ไอคอนซึ่งถูกใช้เป็นสัญลักษณ์แทนความหมายในด้านกายภาพ เช่น ดึกเก่า วัด ย่านการค้า ฯลฯ แผนที่ถูกรออกแบบให้มองแบบมุมบน (Top view) เพื่อให้มองเห็นภาพรวมของพื้นที่ มีการระบุและจัดลำดับ (Identity and Prioritize) ลักษณะเฉพาะการใช้งานพื้นที่ตลาด และการหยิบยกภาพเอกลักษณ์ของแต่ละย่านออกมาแสดง

ภาพที่ 5.12 ย่านกาดวโรรส

บริเวณย่านภาคไร่สนั้นถือเป็นอาคารและพื้นที่ที่กว้างและเต็มไปด้วยห้างร้านที่มีความหลากหลายทั้งในรูปแบบการค้าและการบริการ อาคารภาคไร่สนี้ถูกออกแบบเป็นหลักแบบพื้นเลื้อยเพื่อการระบายอากาศและการถ่ายเทแสงที่ดีสำหรับอาคาร 3 ชั้น บริเวณชั้นหนึ่งจะคับคั่งไปด้วยร้านค้าประเภทต่างๆ แต่ส่วนใหญ่ร้านค้าแบบเดียวกับกระจุกตัวกันอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกัน เช่นโซนกลางของชั้นหนึ่งจะเป็นร้านขายของฝาก เริ่มตั้งแต่ร้านขายผลไม้ หนูกอด น้ำพริกหนูกอด อากี หนูกอดดำรงค์ ที่มีผู้ครอบครองขายแทบไม่ทัน ร้านกับกาตูนุชขายผลไม้เซอชั่น ที่ขายดีเป็นเทน้ำเทท่าในชาวไร่ส และยังมีร้านแม่พรรณนิตขายเครื่องแกงทุกชนิด ตั้งแต่ น้ำพริกน้ำยิว น้ำพริกข้าวซอย น้ำพริกปลา มะเข็มน้ำยิว กุ้งนาง ปลาบั้ง บรรจุกุ้งนึ่งกึ่งดิบ เหมาะสำหรับเป็นของฝากอย่างยิ่ง และในบริเวณใกล้เคียงกันก็จะมีร้านขายผักผลไม้สด รวมไปถึงของฝากประเภทขนม หนูกอด แคนหมู โบชาหึง ผลไม้เซอชั่น ส่วนบริเวณที่เป็นโซนขนมหวานเริ่มจากใต้บันไดจะมีร้านขนมไทยที่มีชื่อเสียงเพราะอร่อยและราคาไม่แพง มีจำหน่ายขนมเปียกปูน กุ้งกวน เพื่อกวน (ขอแนะนำ) วุ้นไข่ และขนมอื่น นอกจากนี้บรรดาร้านขายกาแฟและเครื่องดื่มเย็นๆ ก็มีจำหน่าย แต่ส่วนใหญ่จะเป็นร้านที่เพิ่งเปิดใหม่หรือร้านที่เพิ่งเปิดใหม่ก็จะมีให้เลือกซื้อเยอะมาก เช่น ร้านกาแฟสดที่เพิ่งเปิดใหม่ให้กินสมัยยิ่งขึ้น เช่น รสกาแฟสด เป็นต้น บริเวณนี้ถือเป็นสวรรค์ของนักกินขนมเพราะหากกินขนมแล้วรู้สึกดีต่อใจก็ซื้อขนมที่กินที่นี้ รวมทั้งขนมที่กินกลับบ้าน ข้าวมันสับขยา ไปจนถึงขนมเอกลักษณ์ภาคเหนืออย่างข้าวแต๋น และยังมีข้าวเหนียวปิ้งหม้อบั้งและข้าวเหนียวปิ้งที่เพิ่งได้คิดค้นที่เซอชั่นใหม่แต่ก็มาขายอยู่ในภาคหลวงมาหลายปีแล้ว หากเดินเลี้ยวไปด้านหลังร้านมีลักษณะร้านเฟอร์นิเจอร์ร้านเครื่องสำอางค์ และร้านขายของชำ ของเล่นเด็ก ยาวไปจนถึงกาแฟสด หากเดินเลี้ยวไปทางขวาจะเป็นทางเดินลงไปชั้นใต้ดินซึ่งมีศูนย์อาหาร มีทั้งขนมจีนน้ำยิวที่เป็นสถานที่ที่พิกัดของรถคนกลางคืน ร้านบุ๊คอาหารสด เย็นตาโฟและก๋วยเตี๋ยวตำยำรสเด็ด เดินขึ้นไปชั้นสองจะพบร้านขายเสื้อผ้าแฟชั่น มีทั้งเสื้อผ้าแฟชั่นรวมเสื้อผ้าแฟชั่นดีไซเนอร์ของร้านที่เรารู้จักกันดี เดินขึ้นไปชั้นสามของอาคารจะพบศูนย์อาหารรองรับความหิวและกาแฟโบราณอีกแห่งหนึ่ง

สำหรับร้านค้ารอบนอกของตลาดจะมีร้านขายขนมหวาน ร้านขายปลีกรูปทรงยักษ์ ยานร้านทอง เสื้อผ้าสำเร็จรูปประจำร่มทำ ของกันนานชนิดให้เลือกจับจ่ายกันอีกมากมาย

ร้านยายาน้อย
มะม่วงดอง

น้ำพริก

ร้านแม่พรรณนิต
แม่พรรณนิต

ขนมไทย
ใต้บันได

ฟองจิ้นกร์

ถนนข้าวเมี่ยง

ย่านขายผ้า

เซอชั่นใหม่ใจดี เด่นเจริญ
มีน้ำ ห้างการาจิ เซอชั่นใหม่ บาซาร์
บางกอก บาซาร์ โอค สวมพื่อน้อย ปีมี่ จิมมี่

กาแฟสด

ชาลาเปา

เอื้อนฟ้า

ย่านร้านทอง

ห้างทองเลื่อมมังกร
ห้างทองศรีชัย
ห้างทองหงษ์มังกร
ห้างทองอินทรีหยก
ห้างทองดิ๊กเซ่ฮง
ห้างทองย่งเซอชั่น

ตลาดสด

สิสวน

ไทยวานิชย์ เซอชั่นใหม่
วิมลไร่ส

ร้านทองแม่พรรณนิต

ภายในอาคาร

ชั้น 3 ศูนย์อาหาร กาแฟโบราณ

ชั้น 2 ย่านขายเสื้อผ้าแฟชั่น

ชั้น 1 ย่านขายของฝากและสัมภาระ

ภาพที่ 5.13 ย่านภาคไร่ส

กอง เล่าจิว

ร้านดอกไม้ (ปลอม)

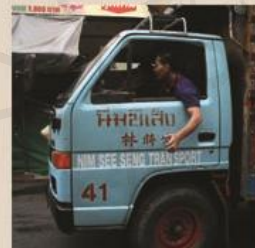
เพ็ญ ซูเปอร์มาร์เก็ต

ศาลเจ้ากวนอู

ร้านโอเค

นับซีเส็ง

กองเล่าจิว

กองเล่าจิว (กองเป็นภาษาเหนือแปลว่า ถนนหรือซอยเล็กๆ) เป็นกองที่ความแปลกประหลาด
 ของภาคหลวงในกรุงเทพฯ เป็นเส้นทางเชื่อมต่อชุมชนข้ามน้อย ชุมชนภาคหลวง ไปจนถึงถนน
 สายสำคัญอย่างถนนวิชัยนาถและท่าแพ ทำให้กองนี้มีผู้คนผ่านไปมา แวะเวียนรับจ่ายซื้อ
 ขอบ ร้านค้าในย่านนี้ ได้แก่ ร้านขายสินค้า บาซาร์ชนิดอย่างเซี่ยงไฮ้พลาสดัก ร้านนี้มียี่ห้อ
 สี่ห้าห้า ตั้งแต่เครื่องเขียนไปจนถึงเครื่องแก้ว บรรจุกินที่ อีกทั้งยังมีเพ็ญซูเปอร์ มาร์ค เป็น
 ซูเปอร์มาเก็ตประจำซอย ร้านวินคอสเมติกขายเครื่องสำอางราคาถ่อมเยา ดึงดูดลูกค้ามา
 ตาตลาดวัน บริเวณกองเล่าจิวนี้เองที่เป็นย่านขายผ้าของชาวอินเดีย ได้แก่ ร้านเซี่ยงไฮ้
 ใจดี แต่มจรัญ มีน้ำ ห้างการจั๊ว เซี่ยงไฮ้ บาซาร์ บางกอก บาซาร์ โอเค สองพี่น้อง ปีนัง
 จิมมี เป็นต้น ร้านทองร้านใหญ่ของตรอกนี้เห็นจะเป็นร้านทองแม่บุญเรือน เป็นร้านทองเก่า
 แก่ตั้งอยู่บริเวณหัวมุมแยกที่จะออกไปถนนวิชัยนาถและถนนข้ามน้อย และหากใครชอบเย็บ
 ปักถักร้อยหรือต้องการดอไม้พลาสดักร้านค้าแถบนี้ก็มีให้ดูหมุนอยู่หลายเจ้า ศาสนสถาน
 ที่สำคัญคือ ศาลเจ้ากวนอู เป็นสถานที่สักการะบูชาของชุมชนชาวจีนในจังหวัดเชียงใหม่
 นอกจากนี้ยังมีย่านเกิดใหม่คือการเข้ามาขายเสื้อผ้าและของที่ระลึกของชนพม่า นับเป็นย่าน
 ที่สร้างสีสันให้กับย่านนี้ดีเป็นอย่างมาก

ภาพที่ 5.14 ย่านตรอกเล่าจิว

กาด เทศบาล

กาดดอกไม้

สะพานจันทร์สมอนุสรณ์

กาดเทศบาล อยู่ติดฝั่งด้านแม่น้ำปิง ปัจจุบันเป็นศูนย์กลางของการซื้อขายดอกไม้ นานาชนิดที่ส่งตรงจากชาวสวนในภาคเหนือหรือดอกไม้จากต่างประเทศ ร้านดอกไม้ในจังหวัดเชียงใหม่จะนิยมมาเลือกซื้อดอกไม้กันโดยสามารถเลือกซื้อดอกไม้ตามฤดูกาลหรือสั่งมาจากปากคลองตลาดและแหล่งเพราะปลูกได้ รวมถึงพวงมาลัย ดอกไม้ ดอกพุด ดอกไม้สำหรับจัดพานพุ่มให้เลือกมากมาย ทั้งนี้ยังมีร้านดอกไม้ตามสั่งที่สามารถจัดดอกไม้ได้ตามออดอร์ ทางด้านกายภาพบริเวณกาดเทศบาลจะมีอาคารตึกจอดรถ และร้านดอกไม้ในอาคารปูนจัดแบ่งให้เข้าพื้นที่เป็นลิ้อๆ หากเลยขึ้นไปทางศาลเจ้าปู่เก่าอีกสักหน่อยจะเป็นร้านค้าดอกไม้พวงมาลัย บายศรี และหมากพลุ เป็นเพ็ญเล็กๆ เรียงรายเป็นการยาวกั้วสองฝั่งถนนไปประเวศย์ แต่เดิมนั้น(ก่อน พ.ศ.2511)ที่ตึบบริเวณนี้เป็นของส่วนบุคคลมีบ้านไม้ของพ่อค้าแม่ในตลาดภายหลังเหตุการณ์ไฟไหม้ก็มีการย้ายที่อยู่ ประกอบกับในภายหลังมีการเวนคืนที่ดินเพื่อสร้างถนนและมีการถมที่เข้าไปยังฝั่งแม่น้ำปิง ซึ่งในปัจจุบันทางเทศบาลได้จัดให้พื้นที่ฝั่งนี้เป็นคั้วรถมีนิบอส รถสองแถว และเป็นลานพุดบาทอกเนกประสงค์สำหรับบุคคลทั่วไป พื้นที่ตรงนั้นนอกจากจะเป็นพื้นที่รกรกของคนที่มาจากรอบนอกอำเภอเมืองแล้ว ยังเป็นจุดเชื่อมระหว่างชุมชนวัดเกตผ่านทางสะพานจันทร์สมอนุสรณ์อีกด้วย

ภาพที่ 5.15 ย่านกาดเทศบาล/กาดดอกไม้

กาด
นวรรรัฐ

คุ้มเจ้าแก้วนวรรรัฐ

กาดนวรรรัฐ

ห้างทองไอ้วจินเฮง

กาดนวรรรัฐ เดิมเป็นของที่ตั้งของคุ้มเจ้าแก้วนวรรรัฐ เจ้าผู้ครองนครเชียงใหม่องค์ที่ 9 หลังกงเจ้าแก้วนวรรรัฐพิราลัยทายาทได้ขายคุ้มเจ้าให้กับเจ้าแก้วไอ้ว ซึ่งต่อมาในปี 2499 เจ้าไอ้วได้รื้อคุ้มแล้วใช้พื้นที่นั้นสร้างเป็นตลาด โดยใช้ชื่อว่าตลาดนวรรรัฐแต่ผู้คนก็ยังเรียกอีกชื่อว่า กาดเจ้าไอ้วปัจจุบันเป็นที่ตั้งของร้านทองไอ้วจินเฮง

ลิขสิทธิ์ภาพถ่ายโดยไอ้วจินเฮง
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาพที่ 5.16 ย่านกาดนวรรรัฐ

กาด เกี๋ยงลำไย

ร้านสังฆภัณฑ์

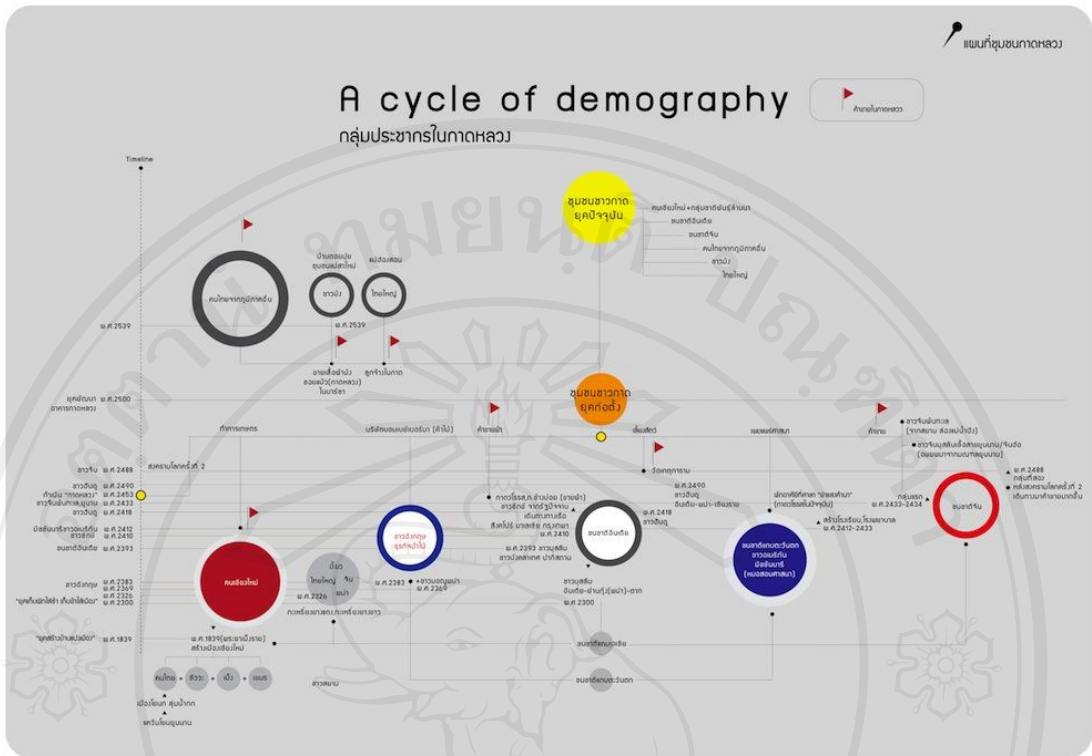
หน้าตลาดต้นลำไย

ตลาดแห่งนี้แต่เดิมมีต้นลำไยขนาดใหญ่ปลูกอยู่ จึงถูกเรียกว่ากาดเกี๋ยงลำไย (คำว่า "เกี๋ยง" เป็นภาษาเหนือ แปลว่าใต้) ปัจจุบันหากใกล้มาตั้งแต่นริเวณหัวมุมเขवनฮิลลว่นก็เป็นโซนขายผลไม้ตามฤดูกาล ให้มีก่อกว่ก่ยว่ได้บาริขจ่ายได้ตลอดปีซึ่งก็อเป็นกำลที่ดีและมีรดโดยสารฟ่านไปมาตลอดวัน ส่วนการพืงกนบวิชยานนก็จจะเป็นตึกแถว อาคารร้านค้า และอาคารจอดรถขนาดใหญ่ ซึ่งสร้างขั้บร้อมมาทกับกาดวโรสสหลิมเหตุการณ์พลิ่งไห้บ่เมื่อปี พ.ศ.2511 ตึกแถวริมถนนเป็นห้างร้านต่างๆ เช่น ร้านขายผ้าร้านทอง บริเวณการกำ่าก็จะละลานตาไปด้วยสินค้ำพื้นเมือง พืชผักผลไม้แบบลวกอด ร้านขายขนมจีนน้ำมืยว ไปจนถึงร้านซ่อมนาฬิกาและเช่าพระเครื่อง เลยมาจนเคยพื้บที่ถนนที่มักมีชาวเขาและแม่ค้ำนำผักผลไม้ มาวางเรียยรายจนขั้บตา เมื่อดิ้นเลอะมาดิ้นในบริเวณขั้บหนึ่งจจะเป็นร้านขายของชำ สังฆภัณฑ์ ตลอดจนตลาดสด ก็บ่ตั้งแต่คั้ยหญ่ ร้านขายน้ำพริกเครื่องแกว่ไปจนถึงอาหารทะเลครอบครัวขั้บสวและกะลู่ไปถึบพื้บที่ค้ได้ขั้บไฟล่ออกถนนเส้นหลิมศาลเจ้าปู่ดำกวมได้ อาคารหลิมนี้ถูกเชื่อมต่อกับอาคารกาดวโรสสด้วยสะพานลอยขั้บสว สะป่ห้ยามช้ำขอมพื้บกาดต้นลำไยค้จจะมืร้านขายน้ำเต้าหู้ปาก่อว่โก้โก้หล่มมีมือกลิมขั้บที่ปาก่อว่โก้เป็นรูปประขั้บถึบดูผู้คนที่ช้ำมาจับจ่ายชื้อขอมยามช้ำและคนในตลาดอมมานั้พุดคั้ยและรับประทานปาก่อว่โก้รสดีด้อย่างไม่ขาดสาย

ภาพที่ 5.17 ย่านกาดต้นลำไย

ภาพที่ 5.18 แผนภาพแสดงวัฏจักรกลุ่มชนต่างๆในพื้นที่ภาคหลวง(ภาพขยายภาคผนวก ภาพ ง.1)

ในส่วนนี้เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความหลากหลายของชาติในพื้นที่ภาคหลวง ที่มีลำดับการเข้ามาทำการค้าและอยู่อาศัย รวมถึงกลุ่มชาติตะวันตกที่แม้จะไม่ได้อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่โดยตรง แต่ก็ยังคงสำคัญอย่างหนึ่งที่ตั้งรกรากขึ้นบนเส้นทางค้าในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่

5.3 การสร้างแผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงอัตลักษณ์ (Identity mapping)

เป็นการออกแบบเชิงอัตลักษณ์ โดยดึงเอาเอกลักษณ์ของท้องถิ่นออกมานำเสนอการออกแบบ ประกอบด้วยการใช้สัญลักษณ์, ภาพจริง, คำบรรยาย และการบอกทำเลที่ตั้ง

ภาพที่ 5.19 การสร้างแผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงอัตลักษณ์ (Identity mapping)

5.4 ผลการวิเคราะห์ผลความพึงพอใจของผู้ใช้แผนที่ชุมชนเชิงวัฒนธรรม

(การออกแบบในหัวข้อ 5.1) ผ่านเว็บไซต์ www.cumproject.com โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ผลการประเมินแผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงประวัติศาสตร์ (Heritage mapping)

ส่วนที่ 2 ผลการประเมินแผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงข้อมูล (Community mapping)

ส่วนที่ 3 ผลการประเมินแผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงอัตลักษณ์ (Identity mapping)

ตาราง 5.1 ผลการวิเคราะห์ผลความพึงพอใจการใช้แผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงประวัติศาสตร์
(Heritage mapping)

รายละเอียดของเนื้อหา	ระดับการให้คะแนนความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.การวิเคราะห์ผลความพึงพอใจการใช้แผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงประวัติศาสตร์ (Heritage mapping)					
1) สร้างการรับรู้เชิงประวัติศาสตร์ทั่วไป ความเป็นมาในอดีต(The timeline)	28%	57%	13%	2%	0%
2) สร้างการรับรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการวิถีชีวิตของคนในชุมชน เช่น รูปแบบการค้าในอดีต การบริหารจัดการเชิงเศรษฐกิจและการเมือง	22%	57%	20%	0%	0%
3) ภาษาที่ใช้ในการอธิบาย	15%	57%	26%	2%	0%
4) การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์และชนชั้นปกครองที่มีบทบาทในพื้นที่	12%	37%	50%	2%	0%
5) โทณและอารมณ์ของงานออกแบบ	38%	34%	26%	2%	0%

ตาราง 5.2 ผลการวิเคราะห์ผลความพึงพอใจการใช้แผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงข้อมูล (Community mapping)

รายละเอียดของเนื้อหา	ระดับการให้คะแนนความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.การวิเคราะห์ผลความพึงพอใจการใช้แผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงข้อมูล (Community mapping)					
1) การรับรู้เชิงความสัมพันธ์ของกลุ่มคนในปัจจุบัน	6%	58%	30%	6%	0%
2) การรับรู้เชิงกายภาพ การใช้สอยพื้นที่ ทำเลที่ตั้งร้านค้า ตำแหน่งของย่านต่างๆ	39%	50%	11%	0%	0%
3) การรับรู้ความสำคัญย่านต่างๆในชุมชนภาคหลวง	24%	61%	16%	0%	0%
4) การรับรู้วิวัฒนาการเชิงเศรษฐกิจและสังคม	18%	39%	41%	2%	0%

ตาราง 5.2 ผลการวิเคราะห์ผลความพึงพอใจการใช้แผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงข้อมูล (ต่อ)

รายละเอียดของเนื้อหา	ระดับการให้คะแนนความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5) การรับรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชนชาติ	32%	58%	10%	0%	0%
6) สร้างการรับรู้เกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงตามสถานะสมัยใหม่การของสังคมเมือง	24%	41%	33%	2%	0%
7) ภาษาที่ใช้ในการอธิบาย	10%	56%	34%	2%	0%
8) โทณและอารมณ์ของงานออกแบบ	34%	51%	17%	0%	0%

ตาราง 5.3 ผลการวิเคราะห์ผลความพึงพอใจการใช้แผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงอัตลักษณ์ (Identity mapping)

รายละเอียดของเนื้อหา	ระดับการให้ความสำคัญ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3.การวิเคราะห์ความพึงพอใจการใช้แผนที่ชุมชนภาคหลวงเชิงอัตลักษณ์ (Identity mapping)					
1) การรับรู้อัตลักษณ์หรือเอกลักษณ์ของชุมชนภาคหลวง	21%	51%	28%	2%	0%
2) การรับรู้รูปแบบวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนภาคหลวง	19%	40%	38%	2%	0%
3) การรับรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางวัฒนธรรม	34%	47%	15%	4%	0%